

ORAMA-kongresszus Dijonban: politikai nyilatkozatok

2012. január 18-19-én tartották Dijon-ban a francia gabona-, olaj- és fehérjenövény-termesztők szakmai szövetségeinek (AGPB, AGPM, FOP) éves kongresszusát azok közös ernyőszerkezete, az ORAMA égisze alatt. A kongresszus az egyes szakmai szövetségek párhuzamos, önálló ülésével kezdődött, majd ezek után került sor az ORAMA közgyűlésére, amit két kerekasztal beszélgetés követett, majd a hivatalos beszédek – köztük Bruno Le Maire miniszteré – zárták a két napos esemény-sorozatot.

[Alain Houpert szenátor](#), Côte d'Or megye közgyűlésének alelnöke köszöntőjében az udvariassági formulák mellett nyomatékosította, hogy Franciaországnak nem szabad továbbra is a naiv szerepét játszani abban a helyzetben, amikor nincs azonos szabályozás minden EU-tagországban. A környezetvédelmet hozta föl példának, aminek Franciaországban szerinte a versenytárs országoknál sokkal szigorúbb a szabályozása, és ezért a francia gazdák versenyhátránya egyértelmű. Az értelmetlenül szigorú környezetvédelmi szabályozás az elővigyázatosság leple alatt ellehetetleníti a mezőgazdasági kutatást is, aminek a gazdákra egyértelműen negatív hatásai vannak (itt ki nem mondva, de egyértelműen a GMO-kra célzott). Az FNSEA megyei szervezete (FDSEA21) elnöke a kongresszus résztvevői köszöntve arra hívta föl a figyelmet, hogy a francia mezőgazdaság versenyképessége folyamatosan romlik, aminek szerinte is egyik oka a túlságosan szigorú, a gazdákra nagyon nagy anyagi terhet rakó környezetvédelmi szabályozás. [François Patriat](#), Burgundia regionális közgyűlésének elnöke, szenátor, volt mezőgazdasági miniszter a kutatás-fejlesztés és az innováció fontosságát, valamint az oktatás színvonalának további emelésének szükségességét hangsúlyozta – a régió több szakmai közép- és felsőfokú oktatási intézményt és két versenyképességi pólust tud fölmutatni. A „Grenelle de l'environnement” környezetvédelmi törvénycsomag kapcsán megjegyezte, szerinte az a rosszul értelmezett elővigyázatosság szellemében olyan elvárásokat fogalmazott meg a mezőgazdasággal szemben, amik teljesítése a gazdaságok versenyképességének rontása nélkül gyakorlatilag teljesíthetetlen, ezért – és nem annak céljai miatt - személy szerint nem is szavazta azt meg.

Jean-Francois Isambert, az ORAMA főtitkára a szervezet éves jelentését ismertette elmondta, a termelés költségeit vizsgálva megállapítható volt, hogy azok 2011-ben eddig soha nem látott mértéket értek el. Ebben a helyzetben sajnálatos, hogy a termésbiztosítási rendszerben és az ezzel kapcsolatos uniós politikában nincs érdemi változás. Mindenképpen szükség lenne egy érdemi elővigyázatossági tartalék intézményére, de egyelőre nincs érdemi eredmény ezen a téren. A környezetvédelemmel összefüggésben megállapították, a Bizottság által javasoltak semmilyen konkrét javaslatot nem tartalmaznak, ezzel szemben ők úgy vélik, szükség van a vetőmag-csávázási szabályok megváltoztatására, előre kell lépni az öntözés terén (Nicolas Sarkozy júniusi beszéde), aminek egyik része a jogszabályi háttér megvalósítása, valamint növelni kell a tárolható víz mennyiségét – többszörös mennyiségben, mint amit a kormány javasolt. Meg kell szüntetni minden védzáradékot a GMO-kkal kapcsán, a termelők az Államtanács ilyen irányú döntése után (Mon810) megdöbbenéssel vették tudomásul, hogy a kormány újabb védzáradékot akar. Az ECOPHYTO 2018 kapcsán szerintük szinte hisztérikus helyzet alakult ki, ami messze nem pragmatikus megközelítésről tesz tanúbizonyságot

A GMO-k kapcsán elhangzott, a francia gazdáknak elégük van abból, hogy fanatikus, szélsőséges elemek rendszeresen tönkreteszik a legális, engedélyezett, minden szabályt betartva rétesített GMO-kat és mutagenezissel kapott anyagokat vizsgáló kísérleteket, szembemelve minden létező törvénnyel. Négy, az úgynevezett „önkéntes kaszálók” (faucheurs volontaires) kommandói által károsult gazda létrehozta a „Marre des faucheurs”

(„*a hócipóm tele van a kaszálókkal*”) nevű mozgalmat (www.marre-des-faucheurs.fr) és aláírást gyűjtenek az ellenük való határozott föllépés kikényszerítése érdekében.

A nemzetközi kérdésekkel kapcsolatosan az ORAMA egyetért a termelés volumenének növelésével a globális élelmezésbiztonsági kihívások megoldása érdekében, de ezzel együtt szükségesnek tartja 5 millió tonnányi új tárolókapacitás kiépítését és a szerződéses értékesítési rendszer erősítését a terményárak hektikus ingadozásának tompítása érdekében.

Az ORAMA elkészítette a KAP 2014-2020-szal kapcsolatos állásfoglalását is, amit Philippe Pinta, az ORAMA elnöke mutatott be. Eszerint a költségvetés legalább szinten tartása mellett szükség van a zöldítéssel kapcsolatos javaslatok újragondolására (és a 30%-os szint érdemi csökkentésére), a konvergenciának először nemzeti szinten, lineárisan és progresszíven kell végbemennie, a piacszabályozással kapcsolatosan pedig sokkal reaktívabb eszközökre van szükség, ugyanakkor lehetőleg semmilyen Mercosur-megállapodásra nincs szükség. A gazdák számára az a legfontosabb, hogy a termelés növelhető legyen, nagyobb szerepet kapjon az innováció és javuljon a versenyképesség. A francia mezőgazdaság továbbra is stratégiai jelentőségű a gazdaságban, a harmadik a pozitív külkereskedelmi mérleget mutató gazdasági ágak sorban a repülőgépipar és a gyógyszergyártás mögött, 2011-ben várhatóan 11 milliárd eurós pozitívummal – ebből 7 milliárd származik közvetve vagy közvetlenül a szemesterményekből.

A vita hevében az egyik termelő azt találta mondani, szükség volna egy „elegünk van” bizottság fölállítására, mert elégük van abból, hogy a mezőgazdaságnak – és a miniszternek – állandóan meg kell hátrálnia a környezetvédelem előtt, miközben a mezőgazdasági termelés – hiába a nélkülözhetetlen nemzetgazdasági, stratégiai szerepe – ellehetetlenül, célozva ezzel elsősorban a vízhasználattal, öntözéssel kapcsolatos helyzetre.

Xavier Beulin, az FNSEA elnöke a kongresszust záró beszédek sorát nyitva saját előadását a nyári szalma szolidaritási akció méltatásával kezdte, ami szerinte kiválóan bizonyította az ágazat összetartását. A francia mezőgazdaság előtt álló kihívások felsorolásában említette a globális élelmezési kihívásokat és az ezzel kapcsolatosan a francia G20-elnökség alatt történeteket, valamint az FNSEA által szervezett G120 konferencia sikerét. Véleménye szerint az elkövetkezendő években e téren arra van leginkább szükség, hogy a Föld nagy régióiban a mezőgazdaság erőforrásait egyesítve próbáljunk meg közösösen megoldást találni, amit ki kell egészíteni a nemzetközi (agrár)politikai döntéseknek, mint pl. a WTO-ban.

A termelékenység fokozása Franciaországban is elengedhetetlen, ebben nagyon nagy szerepe van a kutatás-fejlesztésnek és innovációnak, de a megfelelő raktár-kapacitási háttér kiépítésének is. Mindent meg kell tenni a termelők, kereskedők és földolgozók, de az állattenyésztők és a növénytermesztők között is a minél szilárdabb alapokon nyugvó szerződéses kapcsolatok megteremtéséért, mert csak így lehet biztosítani a korrekt termelői árakat és az alacsony árak szélsőséges ingadozásának csökkentését.

A környezetvédelmi kérdések kapcsán Xavier Beulin kijelentette, nem akarnak többé Franciaországban egy kifejezetten büntető jellegű környezetvédelmi politikáját. Racionális, tudományos alapokon nyugvó, szabályozott, a termelést és a gazdasági versenyképességet nem ellehetetlenítő környezetvédelmi politikát tudnak csak elfogadni. Olyan francia szabályozásra van szükség, ami megegyezik az uniós normákkal, a környezetvédelem és a versenyképességet befolyásoló más területeken is, ami nem hozza indokolatlan versenyhátrányba a francia termelőket. Az elővigyázatosság kapcsán arra kérte a minisztert, aki egyben Nicolas Sarkozy választási programjának készítőjét, hogy szűnjön meg Franciaországban az a gyakorlat, hogy néhány fő által létrehozott egyesületek a jogszabályokat túllicítálva próbálják meg a gazdák minden jogszabályt betartó projektjeit

minden lehetséges fórumon támadni és ellehetetleníteni. Szerinte a jelenlegi nitrát-szabályozás legalább egy millió hektáron idézi elő azt a helyzetet, hogy nem lehet kihasználni a termelési potenciált, ami a gazdák, a környezet és a társadalom számára egyaránt veszteséget jelent, noha volna más, mindenki számára előnyt jelentő megoldás, ami a környezetvédelmet is szolgálná.

A nemzeti jogalkotásban 2011-ben történtek kapcsán eredményként tartotta számon, hogy megmaradt a gazdák gázolaj-adókedvezménye, ezzel ez és az elektromos áram azon két ritka területek egyike, ahol Franciaország versenyképesebbnek számít, mint a versenytársak. A termelői vetőmagfogas kapcsán leszögezte, ez a törvény egyértelműen pozitív eredménynek számít, ami lehetővé teszi, hogy az ország megtarthassa autonómiáját a genetikai alapok és a növénynemesítés terén, biztosítva a francia nemesítői háttér megmaradását. A GMO-kkal kapcsolatosan viszont megdöbbenésének adott hangot, amiért az Államtanács Mon8010 kukoricával kapcsolatos döntését követően Nathalie Kosciusko-Morizet és Bruno Le Maire közös nyilatkozatban jelentette be egy új védzáradék kidolgozását. A másik kérdés a koegzisztencia léte, amit szerinte teljesen újra kell értékelni – a GMO-kkal együtt szerinte ez a kettő kifejezetten büntető, de tudományosan nem igazolható, objektivitást nélkülöző intézkedés a francia mezőgazdasággal szemben.

A versenyképességről nyilatkozva úgy fogalmazott, ez a francia mezőgazdaságban folyamatosan romlik, aminek egyaránt oka a gazdasági helyzet és a nemzeti szabályozás, miközben a szomszédos országok piaci térnyerése folyamatos. Véleménye szerint a 2011-ben 11 milliárd eurót jóval meghaladó pozitív külkereskedelmi mérleget mutató, 3 milliónál több munkahelyet jelentő francia mezőgazdaságnak a választási kampányban az őt megillető figyelmet meg kell kapnia. A fönntarthatóság nem valósítható meg növekedés nélkül, ennek a feltételeit kell minél előbb megteremteni, ezt a következő kormánynak és az új köztársasági elnöknek egyaránt figyelembe kell vennie.

Philippe Pinta, az ORAMA elnöke gyakorlatilag Xavier Beulin gondolatait ismételte meg, de részletesebben érintette a világ élelmezése előtt álló kihívásokat és az ezekkel szervesen összefüggő, globális környezetvédelmi problémákat. Véleménye szerint a „többet és jobban termelni” elvet Franciaországban is alkalmazni kell, amiben mindennél nagyobb szerepe van a szemestermények előállításának, raktározásának, ami példának okáért a mediterrán térség élelmiszerekkel való ellátásában is jelentős szerepet kap. A termelés szintjének növeléséhez szükség van a kiegyensúlyozott gazdasági és politikai háttérre, ezzel biztosítható az, hogy a mezőgazdaság és élelemszer-ipar külkereskedelmi mérlegét továbbra is jelentős pozitívumban lehessen tartani. A versenyképesség szempontjából megkerülhetetlen kérdésnek tartotta a biotechnológia eredményeinek – és kimondva a GMO-k – alkalmazását, ami a jelenlegi francia szabályozás és politikai hozzáállás mellett még a Limagrain szövetkezetet is arra kényszerítette, hogy százmillió eurós nagyságrendű kutatási programját külföldre vigye. A másik nagy probléma a vízgazdálkodás, az öntözővíz használata, a téli csapadék lehetséges visszatartása és nyári fölhasználása – ez utóbbit az eddigi szabályozás gyakorlatilag ellehetetlenítette, szerintük teljesen megalapozatlan kifogásokra hivatkozva, jelentős károkat okozva a mezőgazdaságnak. Ha ez nem így lett volna, a nyári aszály sokkal kisebb károkat okozott volna a francia mezőgazdaságnak. A bioüzemanyagok kérdése szerinte szervesen összefügg az ország növényi fehérjével való ellátásával, mivel a gyártás melléktermékei értékes, hazai előállítású fehérjeforrások, amivel jelentős mennyiségű import szója váltható ki – így a bioüzemanyagok élelmezéssel való határozott szembeállítását nem teljesen megalapozott.

A hiányzó, egymilliárd eurós beruházást igénylő, 5 millió tonnás raktárkapacitást építő program kapcsán csak annyit kért a minisztertől, a francia jogszabályok megváltoztatásával legyen lehetőség az engedélyeztetési eljárások érdemi fölgyorsítására, elhagyva a teljesen fölösleges és megalapozatlan „elővigyázatossági” kéréseket.

A KAP jövője kapcsán úgy vélte, ha nem tartható a mostani büdzsé, minden hiába való, a konvergencia pedig csak lassan, lineárisan hajtható végre. A 30%-os zöldítési arány nagyon túlzó, a tervezett egyes intézkedések egyike-másika pedig nyilvánvaló aberráció. A jelenlegi piaci krízis-kezelési eszközöket az Orama szerint kivétel nélkül meg kell tartani és alkalmazni kell. Philippe Pinta szerint az eddig nyilvánosságra került elképzelések fényében a GOF-növényeket termelők lennének a legnagyobb vesztesek, amit mindenképpen el akarnak kerülni.

Mint az a termelőkkel folytatott beszélgetések alapján várható volt, Bruno Le Maire tartózkodott minden hosszabb távú ígértől, a megoldásra váró feladatok, problémák kapcsán minden esetben hozzátette, „mandátumának utolsó napjáig” törekedni fog a megoldásra. Hangsúlyt fektetett a Nicolas Sarkozy elnök ötéves ciklusa és személy szerint a saját minisztersége alatt elért eredmények összefoglalására, de viszonylag visszafogottan nyilatkozott a választási versenytársak programjáról. Noha nyíltan beszélt a GMO-k problematikájáról, kínosan került minden érdemi, az ilyen növények termesztése melletti vagy az ellen szóló állásfoglalást. A gazdák részéről a beszédet folyamatos bekiabálások, taps vagy fütyty kísérette, a végén viszont komoly tapsot kapott. Bruno Le Maire miniszter a kongresszuson egybegyűltek előtt – azok meglehetősen „paprikás” hangulata mellett - kifejtette, minden elnökjelöltnek legalább akkora figyelmet és erőfeszítéseket kellene tennie, amit Nicolas Sarkozy és ő tett azért két éves tárgyalásokkal és a francia-német megállapodással, hogy a KAP költségvetése szinten maradjon. Nem mellékesen célzott arra – a választási kampány már folyik –, hogy a többi jelölt mezőgazdasággal kapcsolatos programja sokkal kedvezőtlenebb a mezőgazdaság számára, mint a jelenlegi elnöké, így minden gazdának alapos megfontolásra ajánlotta azt, hogy kire szavazzon. A konvergenciáról szólva úgy vélte, el kell fogadni, hogy nem tartható a történeti alapon járó támogatások rendszere, de a bizottság javaslata túlságosan gyors tempót diktál, öt év alatt nem lehet Franciaországban a nemzeti konvergenciát végrehajtani, az első évre előírt arány pedig ezen belül is elfogadhatatlan – a maga részéről mandátuma utolsó napja előtt szeretné elérni, hogy a Bizottság visszavonja, módosítsa ezt az elképzelését. A zöldítéssel kapcsolatos jelenlegi javaslatot elfogadhatatlannak tartja, a 30%-os arány pedig felelőtlen és irreális arány, a 7%-os területarány inkoherens az élelmezési kihívásokkal szemben. Mindkét szám elfogadhatatlan a francia mezőgazdaság számára, elengedhetetlen azok érdemi csökkentése. Mint jelezte, a következő német-francia mezőgazdasági miniszteri találkozón áttekintik az uniós agrárszabályozást és követeli fogják az érdemi egyszerűsítések Bizottság általi meghozatalát. Elmondta, a piacszabályozás és kríziskezelés terén nagyon sok tennivalója van a Bizottságnak, olvasatában itt van igazán szerepe az európai egységnek, ami védelmet biztosíthat a gazdáknak.

Az elmúlt év eredményeinek felsorolásában megkülönböztetett figyelmet szentelt a szalma szolidaritási akciónak, és megköszönte a gabonaágazat szereplőinek önzetlen segítségét. A nemzetközi vonatkozású események közül a G20 elnökség agrárfejezetét hozta példának és abbéli meggyőződését fejezte ki, hogy a soros mexikói elnökség szinte változtatások nélkül továbbviszi a franciák által elkezdett agrárfejezetet. Mint kifejtette, a miniszteri kinevezése óta meggyőződéssel képviseli azt az álláspontot, hogy a francia mezőgazdaságnak többet és

jobban kell termelnie, amihez hosszú távú gondolkodásra van szükség, a francia G20-elnökség során is ezt a filozófiát követték a különböző tárgyalások során.

A kutatással kapcsolatosan leszögezte, álláspontja szerint ennek megkerülhetetlen szerepe volt, van és lesz a francia mezőgazdaságban, csak a kutatás segítségével lehet megvalósítani a „többet és jobban termelni” elvét. A GMO-k esetében viszont aláhúzta, elengedhetetlen, hogy a kutatással és az e terén kapott eredmények alkalmazásával kapcsolatosan az egész francia társadalom egységesen foglaljon állást, enélkül nem tartja elképzelhetőnek a GMO-k termesztését Franciaországban. A GMO-k kapcsán elmondta, a gazdák ugyanúgy tisztában vannak a közvélemény hozzáállásával, mint ő, és nem akar olyan konfrontációt a gazdák és a társadalom egyéb rétegei között, mert az mindenki számára hátrányos lenne és sajnálja, hogy évek, hónapok során nagyon sok hozzá nem értőtől jelentek meg olyan cikkek, amik a negatív oldalt erősítették. Hangsúlyozta: Franciaország meghozott egy döntést a biotechnológiai főtanács fölállításával és a kísérletek engedélyezésének ennek hatáskörébe delegálásáról és a 0,9%-os koegzisztencia-szint megállapításával, amit mindenképpen követendőnek tart, még akkor is, ha ezt a termelők nem akarják elfogadni.

A kutatáshoz tartozik a termelői vetőmagfogás kérdése is, ennek kapcsán elmondta, az általa meghozott döntés bátor, a gazdák érdekeit szolgáló volt, ellentétben a sajtóban megjelent, általában negatív hangvételű cikkek tartalmával. Mint ismeretes, a kihirdetett jogszabály 21 növénykultúrában teszi legálissá a termelői vetőmagfogást azzal a feltétellel, hogy ezek után a gazdálkodó a fajtatulajdonosok számára royalty-t fizet. Szerinte ez teszi lehetővé, hogy a francia kutatás, növénynemesítés, innováció fennmaradjon, új, az ország érdekeit szolgáló kutatásokat lehessen indítani úgy, hogy a legkisebb termelőkre a jogszabály nem ró többletterhet.

Kifejtette, nem akar radikális, a termelést károsító, büntető jellegű, ideológiai, dogmatikus környezetvédelmet, de jelenleg nagy szakadék van a gyakorlat és a beszédek között, a politikai vitában pedig nincs meg a megfelelő hang a téma vitása során - ennek minél gyorsabban meg kell(ene) változnia. A termelők bürokratikus akadályokat vélelmező panaszainak kapcsán jelezte, heteken belül össze akarja hívni a regionális és megyei szakigazgatási hivatalok vezetőit, hogy megtudja, miért nem érvényesülnek azok az előírások és jogszabály-változások, amik érdemben megkönnyítenék a gazdák munkáját, többek között a víztározók kialakítását, összhangban a köztársasági elnök tavaly júniusi ilyen értelmű bejelentésével. Elismerte, teljességgel elfogadhatatlan, hogy a víztározók használatba vételét adminisztratív úton, többszörösen gátolják, ezt a gyakorlatot azonnal meg kell szüntetni. Az ivóvízbázis védelmére hozott szabályok kapcsán elmondta, a kérdésben minél előbb mindenki számára elfogadható megoldást kell találni, de ebben mérlegelni kell az agronómiai alternatívák minél szélesebb alkalmazását is. A kötelező téli növénytakaró kapcsán pragmatikus hozzáállásra szólított föl, de érdemi munkát ígért a maga részéről ez ügyben az elkövetkezendő hónapokra is.

Somogyi Norbert mezőgazdasági és TÉT-attasé, Párizs